

По-іншому вирішується питання, коли прокурор виносить постанову про ініціювання притягнення до дисциплінарної відповідальності, яка не може замінити собою відповідного протоколу. Постанова надсилається для розгляду органу або службовий особі, які уповноважені складати протоколи відповідно до статті 255 КУпАП. За результатами розгляду постанови прокурора вони можуть скласти протокол і надіслати його для розгляду до компетентного суб'єкта владних повноважень, який може винести постанову по суті і передати його розгляд іншому суб'єкту.

Стаття 22 Закону про прокуратуру встановлює обов'язок розглянути постанову прокурора у 10-денний строк з дня її надходження, проте не передбачає обов'язковості накладення на особу адміністративного стягнення. В принципі адресат може не погодитись з прокурором щодо наявності для цього підстав. Проте у всякому разі він зобов'язаний повідомити прокурора про результати розгляду постанови, що необхідно відобразити у статті 24. Слід рекомендувати прокурорам ставити у поданнях питання про дисциплінарну відповідальність осіб, які з надуманих мотивів безпідставно уникають притягнення порушників закону до адміністративної відповідальності.

ТАРАСИШИНА О. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів,
кандидат юридичних наук

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СУДОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ УКРАЇНИ У ЗДІЙСНЕННІ СУДОВОГО УПРАВЛІННЯ

Ефективність реалізації первинної функції судів такої як відправлення правосуддя через справедливе вирішення спорів та винесення справедливих рішень великою мірою залежить від забезпечення необхідних умов для функціонування. У цьому контексті першочергове значення має належна організація ведення документообігу, повідомлення сторін, забезпечення явки та захисту свідків, забезпечення функціонування комп'ютерних систем, професійний і кваліфікований апарат суду, гарантії діяльності судді тощо. Окремі аспекти окресленої проблематики були предметом дослідження таких вчених: В. Гайдученко, А. Гвоздецький, І. Гончар, В. В. Долежан, Р. Кирилюк, С. В. Ківалов, Г. Кравчук, О. Насаднюк, Ю. Є. Полянський, А. Хливнюк тощо.

Наукові доробки вказаних науковців безумовно є міцним підґрунтям для вдосконалення правового регулювання діяльності ДСА України, однак на сьогодні проблема ефективного судового управління потребує особливої уваги та дослідження.

Указом Президента України від 29.08.2002 р. № 780/2002 створено Державну судову адміністрацію України (далі — ДСА України), що стало досить важливим та організованим довгостроковим кроком у відповідь на відсутність адміністративної спроможності та ефективної системи у сфері судового управління. За своїми функціями ДСА України була покликана контролювати, сприяти та здійснювати моніторинг ефективного адміністрування системи судів у державі. Деякі з цих функцій були частково покладені на голів судів, однак досить часто спроби реалізувати адміністративні обов'язки поряд зі здійсненням своїх суддівських повноважень супроводжувались труднощами і затримками в ефективній діяльності. Така ситуація частково обумовлювалась тим, що не всі голови судів мали відповідні знання або досвід управління (Державна судова адміністрація України: структурний аналіз та рекомендації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/SJA_Structural_Assessment_MZ_ukr.pdf).

Главою 2 розділу XI Закону України «Про судоустрій і статус судів» врегульовано основи функціонування ДСА України, її статус та повноваження, структуру та основні напрямки її роботи. Так, відповідно до ст. 145 Закону України «Про судоустрій і статус судів» ДСА України здійснює організаційне забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом. Державна ДСА України підзвітна з'їзду суддів України. Територіальні управління ДСА України утворюються в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (Про судоустрій і статус судів: Закон України від 07.07.2010 р. № 2453-VI. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>).

Згідно ч. 1 ст. 146 Закону України «Про судоустрій і статус судів» ДСА України забезпечує належні умови діяльності судів загальної юрисдикції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України та органів суддівського самоврядування в межах повноважень, визначених цим Законом; вивчає практику організації діяльності судів, розробляє і вносить у встановленому порядку пропозиції щодо її вдосконалення; вивчає кадрові питання апарату судів, прогнозує потребу у спеціалістах, здійснює замовлення на підготовку відповідних спеціалістів; забезпечує необхідні умови для підвищення кваліфікації працівників апарату судів, створює систему підвищення кваліфікації та інші. Таким чином, ДСА України займає досить важливе значення у сфері реалізації основних напрямків судового управління.

Положенням про Державну судову адміністрацію України, затвердженим рішенням Ради суддів України від 22.10.2010 р. № 12, окреслено роль і основні функції ДСА України. Так, ДСА України є органом в системі судової влади, діяльність якого підзвітна з'їзду суддів України. ДСА України здійснює організаційне забезпечення діяльності органів судової влади з метою створення належних умов функціонування судів і діяльності суддів, представляє суди у зносинах з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування в межах повноважень, установлених законом (Положення про Державну судову адміністрацію України, затверджене рішенням Ради суддів України від 22.10.2010 р. № 12. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://od.court.gov.ua/tu16/norm/pol0/pol2/>). З прийняттям Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 07.07.2010 р. № 2453-VI відновлено роль ДСА України як первинного представника і посередника судової системи з питань бюджетування у відносинах із Кабінетом Міністрів і Верховною Радою України. Такий перехід був важливим для судової гілки влади, оскільки спрямований на зміцнення її самостійності в інституційному аспекті.

Так, основними завданнями ДСА України як органу в системі судової влади є: організаційне забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, визначених Законом України «Про судоустрій і статус суддів»; забезпечення належних умов діяльності судів загальної юрисдикції, Вищої кваліфікаційної комісії України, Національної школи суддів України та органів суддівського самоврядування; участь у формуванні судів загальної юрисдикції у межах повноважень, визначених законом. Як зазначають В. Кошинець, О. Чепелюк, функції ДСА України — це основні напрями реалізації вищенаведених завдань, що за сферою втілення поділяються на: представницькі, фінансово-господарські, організаційні, контрольні, кадрові (Кошинець В., Чепелюк О. Основні функції Державної судової адміністрації України як органу в системі судової влади // Вісник Державної судової адміністрації України. — 2011. — № 2(19). — С. 19–21). Справедливо зазначає Г. Кравчук, що однією із вагомих гарантій незалежності судової гілки влади у системі розподілу влади є її фінансове й матеріально-технічне забезпечення (Кравчук Г. Державна судова адміністрація України як один із головних розпорядників бюджетних коштів у фінансуванні судової влади// Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2010. — № 9. — С. 50–61). Слушною є думка Р. Кирилюка з приводу того, що належне фінансування заходів щодо охорони суддів гарантуватиме насамперед недопущення протиправних діянь стосовно життя та здоров'я суддів, майна та документації судів (Кирилюк Р. Види забезпечувальної діяльності Державної судової адміністрації України // Вісник Верховного Суду України. — 2011. — № 12(136). — С. 28–32).

Таким чином, виконання цих завдань повинно також супроводжуватися систематичним поступовим збільшенням матеріального забезпечення, забезпеченням кадровими ресурсами. В той же час зумовлюється необхідність ґрунтовного аналізу кадрового наповнення судової системи суддями та працівниками апарату суду та визначення, наскільки ефективно вони використовуються і яких заходів можна вжити для збільшення їх компетентності, вдосконалення діяльності та продуктивності.

Вдосконалення функціонування ДСА України сприятиме ефективному забезпеченню діяльності суддів та працівників апаратів судів, а відтак, у свою чергу, забезпечуватиме ефективне відправлення правосуддя. Покращення професіоналізму ДСА України підвищить професіоналізм суддів і працівників апаратів судів, що сприятиме зміцненню авторитету судді як носія судової влади та судової гілки влади в цілому, відновлення довіри суспільства до суду.

НЕСТЕРЧУК Л. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри організації судових та правоохоронних органів

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДІВ У ВІДПОВІДНОСТІ З ВИМОГАМИ ЗАКОНУ

Для демократичного суспільства дуже важливо сформувати правильно організовану судову систему, спроможну забезпечити громадянам доступ до безстороннього та неупередженого судді.

В історії розвитку національної судової системи мали місце, головним чином, два підходи щодо структурної організації системи судового управління. Перший передбачав наявність відповідних повноважень у виконавчо-розпорядчих (державно-управлінських) органах в особі Міністерства юстиції та його органів на місцях, а інший — повну концентрацію державно-управлінських повноважень у вищестоящих судових інстанціях. Разом з тим, потреби ефективного здійснення правосуддя за умов побудови правової держави вимагають якісного підняття рівня управління в судовій системі при одночасному реальному дотриманні принципу незалежності суддів, що фактично може бути досягнуто завдяки скоординованій діяльності спеціально утвореної Державної судової адміністрації України (далі — ДСА), завданням якої повинно бути виключно організаційне забезпечення судів, та керівників відповідних судових органів, які мають діяти за умов достатніх